

И НИЙ СМЕ ДАЛИ НЕЩО НА СВЕТЪТ

Ученик съм в четвърти клас. От две години изучавам история и география на България. Вече знам много за славното минало на държавата ни. Узнах и за редица природни забележителности на страната ни. Но когато попитах мама чужденците какво знаят за България, тя ми разказа за една организация, наречена ЮНЕСКО, нейната работа като защитник на културни, исторически и природни забележителности в целия свят, обясни ми смисъла на думата „егида“ – покровителство и ми предложи да прочета за обектите в България, които са под егидата на ЮНЕСКО.

Потърсих информация и открих много интересни неща:

ЮНЕСКО е организацията на Обединените нации за образование, наука и култура. Списъкът на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО включва обекти с изключително значение за човечеството и тяхното съхраняване и опазване е особено важно.

Българските обекти, включени в списъка на ЮНЕСКО са:

Рилският манастир. Той е най-големият манастир в България. Намира се в сърцето на планината Рила. Основан е през 10 век от св. Иван Рилски или от учениците му. Най-старата запазена постройка е каменната кула, изградена през 14 век от феодала Хрельо Драговола. Останалите сгради са от началото на 19 век. Жилищните крила с килиите затварят обширен вътрешен двор, в средата на който, до средновековната Хрельова кула, се издига главната манастирска църква "Света Богородица". Още с основаването си манастирът става книжовно и просветно средище. През Възраждането в него от Неофит Рилски е основано килийно училище. Манастирът дава подслон на Васил Левски, Ильо войвода, Гоце Делчев, Пейо Яворов и др. В Рилския манастир се пазят ръкописи, старопечатни книги, документи от XIV-XIX в., а в музея - много старинни предмети.

Мадарският конник. Той е уникален скален релеф, разположен в североизточната част на страната, на 18 км източно от град Шумен и на 10 км южно от Плиска. Неизвестен майстор е изваял впечатляващ образ върху скалата на 23 метра височина. Въпреки че са минали повече от 1000 години от създаването му, върху камъка все още се различават образите на вестерна големина са изобразени конник в ход надясно, орел в хералдична поза, летящ пред него, подскочило куче, което го следва, и прободен с копие лъв, повален под предните крака на коня. Не е известна годината, в която е сътворен релефът, а учените не са единодушни относно личността на изобразения конник. Уникалният скален релеф, изваян върху скалите - образец на средновековното българско изкуство, символизиращ мощта на българската държава от ханския ѝ период е единствен в Европа.

Боянската църква. Църквата „Св. Николай и св. Панталеймон“ се намира в софийския квартал Бояна, в полите на планината Витоша. Построен е в края на X и началото на XI век. Най-голямата му ценност са няколкото слоя стенописи. Сред изображенията по стените на църквата могат да се различат образите на Исус Христос и Божията майка, на северната стена са изобразени ктиторите севастократор Калоян, „братовчед царев, внук на сръбския крал Стефан“, и съпругата му Десислава, а на срещуположната стена – царската двойка Константин Тих Асен и

Ирина, внучка на цар Иван II Асен и дъщеря на византийския император Теодор Ласкарие. Предадени са всички подробности в облеклото, в лицата са спазени индивидуалните особености, така че може да се приеме, че това са истински портрети, рисувани вероятно от натура и то във време, когато портретната живопис е била в зачатък. Неизвестните майстори зографи са обобщени с общото наименование Боянски майстор, макар че стенописите са сътворени от различни хора в различни периоди от българската история. Символ на второто българско царство и тогавашната епоха на подем, книжовност, висока средновековна култура предвещаваща появата на Ренесанса в Европа.

Казанлъшката гробница. Тя се намира в малък парк в град Казанлък. Оригиналът на гробницата е затворен, за да се съхранят уникалните му стенописи, но до него е построено точно копие, което е достъпно за туристически посещения. Гробницата е построена през IV-III в. преди Христа и е принадлежала на неизвестен тракийски владетел. Световната си известност паметникът дължи на забележителните стенописи в коридора и куполното помещение - едни от най-добре запазените произведения на античната живопис от ранноелинистическата епоха. Оригиналът на гробницата също може да бъде посещаван, но само за няколко минути и при определени условия. Състои се от предверие, коридор (дромос), куполна гробна камера (толос), изградени от тухли и камък. Известна е със стенописите – най-добре запазените у нас и с най-висока художествена стойност, свързани с тракийското изкуство. В коридора са изписани бойни сцени, в камерата е уникалната сцена на погребалното угощение и символичното изпращане на починалия тракийски владетел, съпроводено от три препускащи колесници.

Ивановски скални църкви. Комплексът се намира на 20 километра южно от град Русе. Ивановски скални църкви и всички помещения край тях в местността "Писмата" при с. Иваново образуват големия скален манастир "Свети архангел Михаил". Той е основан през 20-те години на XIII век от монаха Йоаким, избран по-късно за първи търновски патриарх. Включва около 20 броя средновековни църкви, параклиси и килии, разположени в пещери, издълбани в отвесните склонове на долината на река Русенски Лом. Основан е в началото на XIII в. В манастирските храмове е запазена стенна живопис от XIII и XIV век, която е сътворена от видни майстори. Световна известност имат стенописите в църквата "Св. Богородица" от средата на XIV век, които са един от върховете в развитието на средновековното българско и балканско изкуство.

Свещарската гробница. Разположена е на 8 км северозападно от град Исперих. Гробницата е построена през III в. преди Христа и впечатлява със своята архитектура и украса. Тук е било положено тялото на тракийски владетел от племето гети. Таванът на погребалната камера се поддържа от статуи на жени с вдигнати ръце - кариатиди, чиито лица и коси още пазят останките от цветна украса. Състои се от коридор (дромос) и три сводести помещения. Най-богато украсена е централната камера - каменна пластика, релефи и стенописи. Има едикула, оформена като фасада на храм с изобразен конник, който получава златен венец от богиня (хероизация, обожествяване на погребания), следвана от религиозна процесия.

Несебър - Стария град. Разположен е на 36 км североизточно от гр. Бургас, на брега на Черно море. Археологическият резерват е разположен на малък полуостров, свързан със сушата чрез тесен провлак. Несебър е един от най-древните градове на Европа. Основан е преди 3200 години от траките. През античността градът е наричан Месамбрия, през средновековието -

Месемврия, а по-късно - Несебър. Важна част от резервата са останките от крепостни стени, ранновизантийските терми, храмовете „Св. Стефан“, „Богородица Елеуса“, „Христос Пантократор“, „Св. Спас“ и др. Над 100 са реставрираните възрожденски къщи в града, а Етнографският музей е разположен в една от тях, строена през 1840 г. През различните периоди от своето съществуване е загубил 1/3 от територията си, която е пропаднала в морето. Останки от крепостните му стени и сега могат да се видят под водата на около 80 м от брега. За първи път градът е включен в пределите на българската държава през 812 г., когато хан Крум завладява с пристъп града и тук се заселват славяни и българи. За по-дълго време Несебър - както го наричат славяните е отново в български ръце в годините на царуването на цар Симеон Велики.

Национален парк „Пирин“. Той се намира в планината Пирин, разположена в югозападната част на България, и опазва редица природни забележителности, ледникови езера, иглолистни гори и богато биоразнообразие. Дели на Северен Пирин – най-висок (връх Вихрен – 2914 м), с алпийски характер, тясно заострено било, стръмни склонове (2 върха височина над 2900 м); Среден Пирин (между седловините Тодорова поляна и Попски преслоп) – по-малък и по-нисък (връх Орелук – 2099 м); Южен Пирин – най-нисък (връх Свещник – 1973 м). В границите на парка има два резервата – Баюви дупки – Джинджирица и Юлен. Биоразнообразието му е представено от 1315 вида висши растения, над 2000 вида безгръбначни, над 200 вида гръбначни животни и 159 вида птици. Тук се намира и най-старото дърво в България – Байкушевата мура, чиято възраст е над 1300 години.

Биосферният резерват край с. Сребърна. Разположен е на 2 км южно от река Дунав и на 16 км западно от Силистра, на площ от 600 хектара. Обхваща езерото Сребърна и териториите край него. Славата му е свързана с това, че се намира точно на пътя на прелетните птици от Европа към Африка – *Via Pontica*, което е причина за уникалните и разнообразни видове водоплаващи птици в него. Едни от най-интересните видове, които обитават езерото, са кървоглавият пеликан, малка белочела гъска, патици, мустакат синигер, голяма бяла чапла, ням лебед. Заради редките и изчезващи видове птици, които гнездят или почиват тук по пътя си на юг, през 1983 година езерото Сребърна е включено в Списъка на световното природно и културно наследство на ЮНЕСКО. Целта е да се запази уникалното биологично разнообразие, с което езерото е известно сред българската и европейска научна общност още от началото на XX век.

Прочетох всичко това и се почувствах горд. След като световна организация като ЮНЕСКО оценява толкова високо тези обекти в България, след като хора от цял свят с интереси към историята и културата идват да видят историческите ни паметници, след като чуждестранни природолюбители могат да се запознаят с невероятната природа в парковете и резерватите на страната ни, то със сигурност мога да кажа: „И ний сме дали нещо на света“.

Дениз Тунай Потурлиев

IV б клас, СОУ „Иван Вазов“ гр.Плевен

Моб. тел 0887831775